

tagozat két utolsó osztályába (4e és 3e) is bevitték a külön erkölcstani oktatást, mely főként etikai tárgyú olvasmányok fejtegetése kapcsán megy végbe. A tanárok általában véve helyesnek tartják ezt az újítást, sőt a cikkíró erre a végkövetkeztetésre jut: miért szakad meg hirtelen a külön erkölcstani oktatás az első tagozat végén? Nem volna-e észszerű, ha folytatódna a második tagozatnak első két osztályában? Mikor annyi fölösleges és aprólékos ismeretet kívánunk meg tanítványainktól, nem kellene-e őket inkább az élet művészetére tanítanunk? Ez az oktatás nem történnék leckeszerű előadások formájában, hanem bizalmas, gyakorlati irányú beszélgetések alakjában, melyek útbáigazítanak az ifjút arra nézve, miként viselkedjék a mindennapi életben előforduló legfontosabb ténykedések alkalmával, másfelől pedig a tanárt is közelebb vinné a tanítványához. Ez erkölcstani oktatás keretébe vélné beilleszthetőnek az értekező a nemi felvilágosítás megadását. A májusi füzet tartalmából kiemeljük még E. Abrynak rövidke cikkét (*A francia nyelv és az élő nyelvek*), melyben arról panaszkodik, hogy az idegen élő nyelvek tanításában öt év óta alkalmazott direkt módszernek diadalra jutása káros hatással van a tanulóknak az anyanyelvben szerzett jártasságára, mert a francia órák számának csökkentésével, az idegen beszédnek szorgalmazásával s a franciára és franciából való fordításnak elejtésével megfosztotta a tanulókat az anyanyelvi stílusképzésnek több hathatós eszközétől. Minden tanár hozzájárul saját tárgya keretében a francia stíluskészség fejlesztéséhez, csak a direkt módszerrel tanító modern nyelvtanárok működnek ezzel ellenkező irányban, mivel az idegen nyelvet teljesen elszigetelik az anyanyelvtől. Egyébként Abry nagyon elítéli a direkt módszert, azt mondván róla, hogy «bármekkora a gyakorlati hasznossága, tudományellenes». A *Hírek* rovatából megemlítyük, hogy az állami középiskolák Tanáregyesületének nagygyűlése csaknem egyhangúlag a *baccalauréat* jelenlegi állapotának fönntartása mellett nyilatkozott.

Dr. Nagy József.

Belföldi lapszemle.

Legutóbbi szemlének óta, az időszaki pædagogiai sajtó körében ismét változások álltak be. A lefolyt évvel — őszinte sajnálatunkra — megszűnt a *Gyakorlati Paedagogia* c. havi folyóirat. Ha cikkei a kezdet nehézségénél fogva nem mindig állották is ki a szigorubb mértékhez alkalmazkodó kritikát, a folyóirat mindamellett hasznos szolgálatot tett, mert a pædagogiai gyakorlatot kívánta szolgálni s mert a methodika számára ez volt egyetlen folyóiratunk.

Ezzel szemben egygyel gyarapodott a pædagogiai folyóiratok

száma. A nemrég alakult katolikus középiskolai tanáregyesület indította meg folyóiratát ezzel a címmel *Magyar Középiskola*. A cím nem fedi a tartalmat. *Mázy Engelbert* «Programmunk» c. cikkében azt írja, hogy a kath. középiskolai tanáregyesület a katolikus restauráció jegyében született. «S a kereszt bevitele a középiskolai tanárok körébe és a középiskolai ifjúság szívébe: ez a Katolikus Középiskolai Tanáregyesület». Ebből kifolyólag az egyesület folyóiratát «*Katolikus Középiskolának*» v. «*Keresztény Középiskola*»-nak kellett volna nevezni. A folyóirat különben igen szép kiállításban és változatos tartalommal jelent meg. A szerkesztő rövid bevezető cikke után, *Mázy Engelbert* «Programmunk» c. elnöki megnyitóbeszéde következik. Azután *Acsay Antal* ír a középiskolai tanárképzésről. Nem sokan lesznek, akik osztozni fognak a szerzőnek abban a nézetében, hogy előbb lehet tanulni az általános pädagógiát, didaktikát és methodikát (az első és a második évben), csak azután a pszichológiát és logikát (a harmadik évben). *Élet és iskola* címen az egyik szerkesztő *Andor József* mond el talpraesett megjegyzéseket az iskola és társadalom viszonyáról. Majd *Katona Lajos* «*A kutatás és tanítás szabadsága*» címen arról a thémáról ír, melyet *Waldapfel* vetett fel a Tanáregyesületi Közönyben, s melyet mi is szóvá tettünk. E cikkeken kívül apró közlemények teszik a füzet tartalmát.

Az «*Uránia*» januári füzetében *Gaal Mózesné* érdekes cikket ír «*Iskola és szülői ház*» cím alatt. Főleg az anya hivatását fejtegeti igen meggyőzően és ékesszólóan. A pädagogust ezen kívül közelről érdekelheti az *Agyvelő és kultura* c. közlemény. Ebből azt tanulhatjuk, hogy az agyvelő nagyobbodása az előrehaladott kultura következménye. De a kultura következménye egyuttal a szellemi betegségek folytonos növekvése is. E pädagogiai vonatkozású cikkeken kívül az *Uránia* januári és februári száma telve van jól megírt népszerű tudományos cikkekkal és képekkel.

A «*Népmívelés*» november-decemberi kettős füzete gazdag tartalommal jelent meg. A pécsi kongresszuson elhangzott előadások hiteles szövegét csupán ez a folyóirat közli. E kettős füzetben is 16 előadás jelent meg. Ezek között van *Pikler Gyulának* sokat emlegetett előadása: «*A szabad tanítás tárgyai és módjai*»-ról. Ezen kívül *Lyka Károly*, *Hornyánszky Gyula*, *Ilosvay Lajos*, *Gerlóczy Lajos* szerepelnek nagyobb előadással. A «*Népmívelés*» rendes rovataiban *Báthory Nándorné*, *Tamás Imre*, *Lukács Gyula*, *Gonda Irén*, stb. neveivel találkozunk.

A «*Középiskolai Tanáregyesületi Közöny*» hasábjait újabb időben jórészt a tanári kongresszus foglalta le. Mindamellettt jutott hely egy-egy elméleti cikk számára is. A 17. számban *Kálmán Miksa* a félévi értesítőkről ír. A 18. számban *Botár Imre* mai történet-

tanításunkról szólva azt bizonyítja, hogy a modern eszmék az újabb történettanításba is behatolnak. A 19. számban *Ács Lipót* a középiskolai rajztanítás, *Gáspár Károly* pedig a természettajzi szemléltető képekről értekezik. A 20. számban *Bihari Ferenc* a pädagogiai elmélet szükségességét bizonyítja, főkép *Riedl Frigyes* és *Mázy Engelbert* dolgozataira hivatkozva. *Goldziher Károly* a matematikai laboratoriumról mond el figyelemreméltó dolgokat.

A *«Magyar Tanítóképző»* dec. havi füzetében *Miklós Gergeley* a szakfelügyelői intézmény szükségességét bizonyítja és szervezésére nézve javaslatot tesz. *Váradi Lajos* érdekes megjegyzéseket tesz dr. Salgó a «Beszéd» c. munkájáról és a phonomimikáról. A febr. füzetben Jankó László azt fejtegeti, hogy kívánatos volna az ifjúságot a történelmi emlékek megbecsülésére nevelni és megőrzésükre megtanítani.

A *«Polgári Iskolai Közlöny»* minden száma agitatorius cikkekkal van tele. Ezek közül az egyik (*Király Károly* tollából), *«A polgári iskola kérdése a bugaci kaszinóban»* címmel, a magyar pädagogiai társaságnak arról az üléséről szól, amelyen *Kovács János* felolvasásával kapcsolatosan a polgári iskola kérdését vitatták meg. E cikk hangja felment bennünket attól, hogy foglalkozzunk vele.

A *«Népnevelők Lapja»* újévtől kezdve új, tetszetősebb formában jelent meg. Az első számban *Ember János* emlékezik meg *Peres Sándorról*. A 2. számban a hivatalos tanítótestület új alapszabályait bírálják.

A Nagyváradon megjelenő *«Népnevelési Közlöny»* újabban szintén lapszemlét tart. Hasonló rovatot nyitott az *Izr. Tanügyi Értesítő is*, kisebb közlemények címe alatt. Csak örülhetünk, ha példánk utánzásra talált.

A *«Katholikus Nevelés»* c. folyóirat dec. számában *Mázy Engelbert* «Az erkölcsi nevelés útjai»-ról ír elméleti tanulmányt. A januári számban ugyancsak *Mázy Engelbert* az isteni erények nevelő értékét fejtegeti. Ugyan e számban *Guzsvenitz Vilmos* a katolikus képzők belső szervezetéről szól s főkép a hittanárnak óhajt nagy szerepet juttatni.

A *nemzeti nőnevelés* ez évi első számában *Sebestyénné* ismerteti *Viktória királynő* könyvét. *Vidéki Apollonia* a nő szociális feladatairól szól behatóbban. *Radnainé Vámosi Ilona* «A pécsi kongresszus és az iskola» címen mondja el tapasztalatait, melyeket a kongresszuson szerzett.

«A *Kisdédnevelés»* a kisdédvási törvény megváltoztatását sürgeti, ezen kívül az 1., 2. és 3. és 4. számban *Peres Sándorról* van egy-egy megemlékezés. E megemlékezések mutatják, mily nagy hatása volt *Peres Sándor* költői lelkiületi egyéniségének. (Wy.)